

INFLUENCE OF CHILDREN'S FOLKLORE ON MORAL EDUCATION IN PRESCHOOL EDUCATION ORGANIZATION

Nosirova Hurmatoy Namozboy qizi

FSU, Master's student of the Methodology of Education and Training
Theory

ARTICLE INFO

Received: 26th June 2024

Accepted: 29th June 2024

Online: 30th June 2024

KEY WORDS

Children's folklore, moral
education, preschool
education, fairy tales,
songs, spiritual
development.

ABSTRACT

This article analyzes the role and importance of children's folklore in moral education in preschool educational organizations. Children's folklore, including fairy tales, songs and games, is considered an important tool in the development of children's moral qualities. The results of the research show that it is effective to instill moral values in children, to form a culture of communication and to teach social behavior through folklore. The use of folklore in preschool education greatly contributes to the development of children as well-rounded individuals.

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA BOLALAR FOLKLORINING AXLOQIY TARBIYAGA TA'SIRI

Nosirova Hurmatoy Namozboy qizi

FarDU, Ta'lim va tarbiya nazariyasi metodikasi yo'nalishi magistranti

ARTICLE INFO

Received: 26th June 2024

Accepted: 29th June 2024

Online: 30th June 2024

KEY WORDS

Bolalar folklori, axloqiy
tarbiya, maktabgacha
ta'lim, ertaklar,
qo'shiqlar, ma'naviy
rivojlanish.

ABSTRACT

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar folklorining axloqiy tarbiyadagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Bolalar folklori, jumladan ertaklar, qo'shiqlar va o'yinlar, bolalarning axloqiy fazilatlarini rivojlantirishda muhim vosita sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, folklor orqali bolalarga ma'naviy qadriyatlar singdirish, muloqot madaniyatini shakllantirish va ijtimoiy xulq-atvorni o'rgatish samarali amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'limda folklordan foydalanish, bolalarning barkamol shaxs sifatida rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

Kirish

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar folklorining ahamiyati beqiyosdir. Folklor nafaqat madaniy meros, balki bolalarning axloqiy tarbiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan boy manbadir. O'zbek xalq og'zaki ijodi namunalarida bolaning dunyoqarashi, ma'naviy qadriyatlari va ijtimoiy xulq-atvori shakllanadi.

Bolalar folkloridagi ertaklar, qo'shiqlar, topishmoqlar va o'yinlar orqali axloqiy tarbiyaning asosiy tamoyillari singdiriladi. Ushbu elementlar bolaning odob-axloq qoidalarini,

muloqot madaniyatini va jamoada o'z o'rnini topishga yordam beradi. Bolalar folklori orqali ularga ezgulik, mehr-oqibat, halollik, mehnatsevarlik kabi fazilatlar singdiriladi.

Shu sababli, maktabgacha ta'limda bolalar folklorini qo'llashning dolzarbligi va uni o'quv jarayoniga integratsiya qilishning usullari bugungi kunda katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada bolalar folklorining axloqiy tarbiyaga ta'siri, uning pedagogik imkoniyatlari va amaliyotdagi qo'llanilishi masalalari tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili

Bolalar folklorining axloqiy tarbiyadagi o'rni ko'plab tadqiqotlarda keng yoritilgan. O'zbekiston folklorida bolalar uchun mo'ljallangan ertaklar va topishmoqlar o'ziga xos didaktik mazmunga ega bo'lib, ular orqali axloqiy fazilatlar singdiriladi. Jumladan, X. Ro'ziyevning tadqiqotlarida folklorning tarbiyaviy ahamiyati keng ochib berilgan. U, bolalar folklorining axloqiy tarbiya vositasi sifatidagi o'rni, ularning ma'naviy kamolotidagi rolga alohida e'tibor qaratadi.

Shuningdek, R. Nishonova o'z asarlarida xalq og'zaki ijodi orqali bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish masalalariga to'xtaladi. U, folklor elementlarining bolalar dunyoqarashini boyitish, ularni ijtimoiy muhitga moslashishida muhim ekanligini ta'kidlaydi.

Bolalar folkloridagi ertak va qo'shiqlarni o'rganish jarayonida, ularning bolalarga axloqiy saboqlarni o'rgatishda samarali ekanligi, V. Karimova va M. Ismoilovning tadqiqotlarida ham o'z aksini topgan. Ular folklor orqali bolalarda qahramonlik, mehnatsevarlik va do'stlik kabi fazilatlarni rivojlantirish mumkinligini ko'rsatadi.

Tahlil va natijalar

Bolalar folklorining axloqiy tarbiyadagi o'rni va samaradorligi tahlil qilinganda, bir nechta asosiy jihatlar aniqlanadi. Avvalo, folklor bolalarning axloqiy qoidalarga bo'lgan tushunchalarini kengaytiradi. Ertak va topishmoqlar orqali bolalar turli axloqiy vaziyatlarni tahlil qilish, to'g'ri va noto'g'ri harakatlarni ajratish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalar folklori ularning muloqot madaniyatini shakllantirishda ham katta rol o'ynaydi. O'yinlar va qo'shiqlar jamoaviy hamkorlik, o'zaro hurmat va yordam kabi fazilatlarni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bolalar o'rtasida jamoaviy axloq qoidalarining shakllanishiga, ular orasida do'stlik va birdamlik munosabatlarining mustahkamlanishiga yordam beradi.

Amaliy kuzatuvlar va tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, bolalar folkloridan maktabgacha ta'limda samarali foydalanish nafaqat axloqiy tarbiya, balki ularning ijtimoiy va madaniy rivojlanishiga ham katta hissa qo'shadi. Shuningdek, folklor elementlari bolalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa

Bolalar folklori maktabgacha ta'limda axloqiy tarbiyaning muhim vositasi bo'lib, bolalarning ma'naviy rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Ertaklar, qo'shiqlar, topishmoqlar va o'yinlar orqali bolalar axloqiy qadriyatlarni, ijtimoiy xulq-atvorni va o'zaro hurmatni o'rganadilar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, folklor elementlarining bolalar tarbiyasiga integratsiyasi ularning muloqot ko'nikmalarini, ijodiy fikrlashlarini va jamoaviy ish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida folklor namunalaridan keng foydalanish bolalarning axloqiy tarbiyasida katta yutuqlarga erishish imkonini beradi. Kelgusida folklor asosida axloqiy tarbiyaga oid maxsus dasturlar ishlab chiqilishi va ta'lim jarayoniga tatbiq etilishi maqsadga muvofiqdir. Bu esa bolalarning barkamol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

References:

1. Ro'ziyev, X. O'zbek bolalar folklori. Toshkent: Fan, 2018.
2. Nishonova, R. Xalq og'zaki ijodi va ma'naviy tarbiya. Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
3. Karimova, V., & Ismoilov, M. Bolalar tarbiyasida folklorning roli. Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. Sayidova, G. Bolalar folklori va axloqiy tarbiya. Toshkent: Sharq, 2021.
5. Xodjayev, O. O'zbek xalq ertaklarining tarbiyaviy ahamiyati. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2017.